

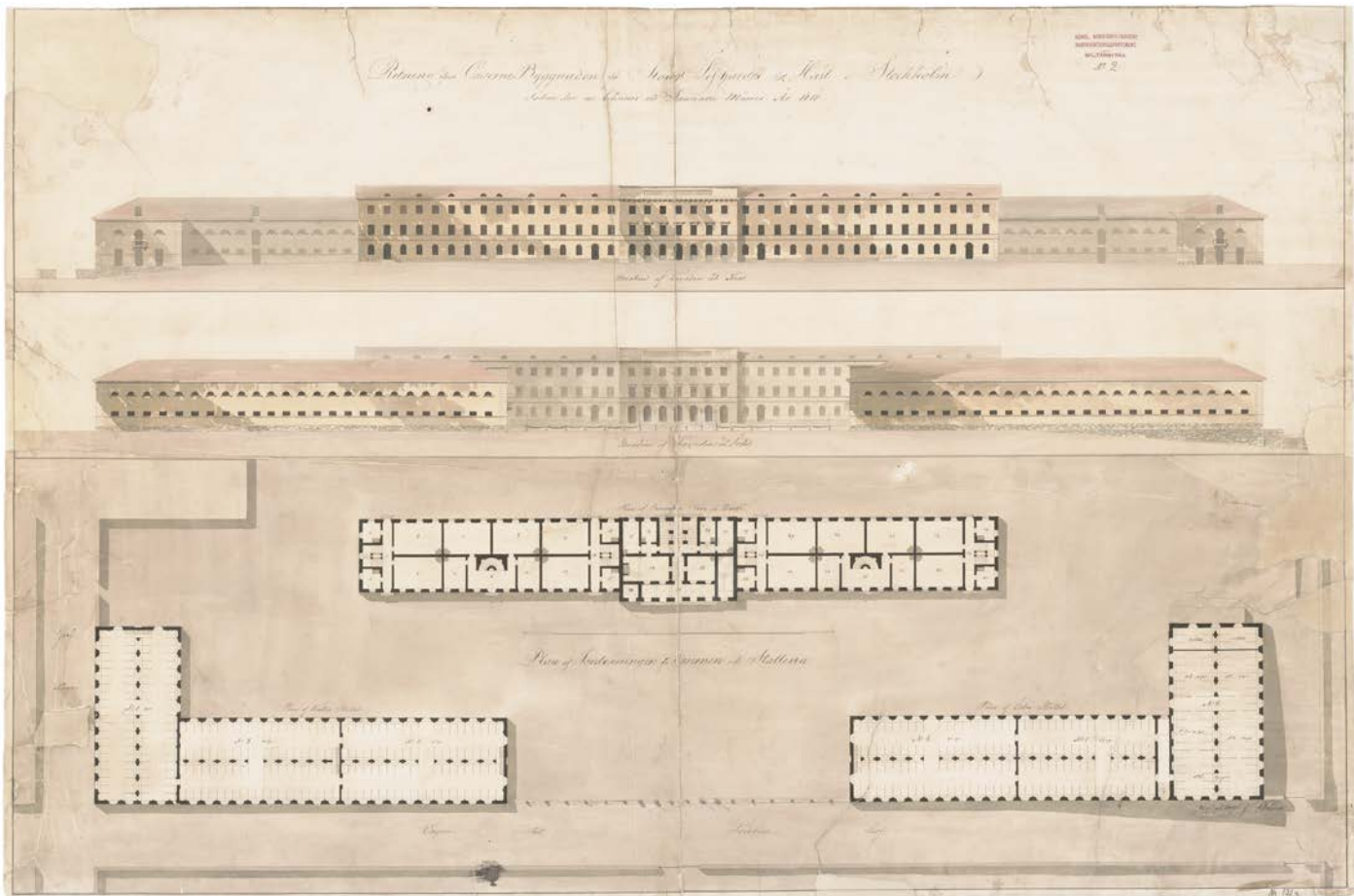

Kungl. Konsthögskolan / Arkitektur
Restaureringskonst läsåret 2018–2019

Periferin i centrum: ett kvarter – fem sekler

Kungl. Konsthögskolan | Royal Institute of Art

Fredrik Bloms fasad- och planritning för Livgardet till hästs kaserner, 1818. Källa Krigsarkivet.

Restaurering förenar bevarande med ombyggnad utifrån befintliga miljöers arkitektoniska och historiska värde och karaktär. Utbildningen på Kungl. Konsthögskolan har en yrkespraktisk och tvärprofessionell inriktning. Genom utbildningen knyts nya kontakter inom ett alltid aktuellt ämnesområde: kvalificerad ombyggnad.

Kursen Restaureringskonst är en ettårig utbildning på avancerad nivå. Den ger spetskompetens åt redan professionella inom området arkitektur och byggd miljö. En helhetssyn på ämnet restaurering förmedlas genom föreläsningar, workshops, seminarier och handledda projektarbeten. Kursen är projektbaserad och multidisciplinär, allt för att stimulera en aktiv diskussion och kunskapsutbyte mellan olika yrkeskategorier. Kursen Restaureringskonst vänder sig till arkitekter (samtliga inriktningar), civilingenjörer, antikvarier, projektledare med flera. Grundkravet är en arkitektexamen eller motsvarande samt minst ett års relevant yrkesverksamhet.

Periferin i centrum: ett kvarter – fem sekler

När städer växer inlemmas sakta det som ursprungligen var utkant. Användningar skiftar, vår syn på det redan byggda

och på det som planeras förändras, ibland mycket snabbt. Idag handlar det ofta om övergiven industri, regementen och institutioner; lokaler, infrastruktur och mark som lämnats när verksamheter upphört. Det är lågexploaterade områden med en lång utveckling över tid. Både byggnader och mark kan ses som en möjlighet till en högre exploatering eller förändrad användning. Men vad kan vi lära av det som redan har genomgått en förvandling?

Kv. Krubban på Östermalm i Stockholm är malmgården som togs över av militären, förtätades med museum och övergick till statlig förvaltning. Idag har kvarteret en blandning av privata och statliga aktörer; från daghem till Historiska museet. Förändringar har skett med hjälp av en medveten restaureringssyn, men också som rena lokalanpassningar. De arkitektoniska värdena är höga och sammansatta, historien rik, åsikterna kring hur kvarteret och byggnaderna bör utvecklas många.

Vad händer med mark och byggnader, vilken omdaning tycker vi är möjlig idag? Kv. Krubban fortsätter att förändras; Västra stallet, med starkt bibehåller karaktär, står ännu delvis tomt. Malmgården har fått nytt liv genom landskapsplanering. Fortfarande har kvarteret kvar en särprägel som starkt bryter mot den stenstad som numer omger det. I studierna av kvarteret rör vi oss fritt från skala 1:10 000 till 1:1; återbruk i helhet och detalj.

Ovan till vänster: Flygbild Kvarteret Krubban, 1994. Källa: RAÄ.

Ovan till höger: Södra flygeln, Oxenstiernska malmgården, 2018.

Undre till vänster: Östra stallet, 1897. Källa: Stockholms stadsmuseum.

Undre till höger: Takstolar i Västra stallet, 2018.

I kursen ingår också en jämförelse med utvecklingen av liknande områden som idag ligger i stadskärnors gränsland, där verksamheter avvecklas och förändringstrycket är stort.

Vi undersöker det byggda kulturarvet som resurs och motor för samhällsutvecklingen, restaureringskonsten som konsten att förändra utan att fördärva.

Kursupplägg

Första delen av utbildningen skapar en gemensam kunskapsbas. Vi arbetar med inventeringar, uppmätningar, historik och kulturhistorisk värdering. Under vårterminen utförs projektarbeten kopplade till Kv. Krubban. Året avslutas med en publikation och en utställning.

Exempel på projektarbeten kan vara:

- Restaurering – detalj, material och konstruktion (Västra stallet).
- Landskapet i staden – att restaurera det offentliga rummet.
- Nya funktioner i gamla hus – tekniska installationer.
- Restaureringsideologi i backspegeln (Östra stallet).
- Tillägg och komplement – nygestaltning i kulturarvet (Malmgården).
- Det byggda kulturarvets betydelse i stadsutveckling.
- Impediment – resurs eller slöseri.

Kursen leds av

Gästprofessor Torun Hammar, arkitekt SAR/MSA, har en bakgrund som projekterande hus- och slottsarkitekt. Genom sin roll som chef för Projektledningen inom Statens fastighetsverk har hon varit delaktig i styrningen av en rad restaurerings- och fastighetsutvecklingsprojekt inom det byggda kulturarvet. Torun Hammar har också arbetat med projekt- och förankringsmetodik för komplexa om- och tillbyggnadsprojekt, varit ordförande i Sveriges arkitekters Tävlingsnämnd samt innehaft stora arkitektstipendiet vid Svenska Institutet Rom.

Lektor Cecilia Segrén, arkitekt SIR/MSA, har en lång undervisningserfarenhet som lektor vid Restaureringskonst på Kungl. Konsthögskolan. Hon har även varit yrkesverksam som projekterande arkitekt och har, inom kommunal förvaltning, utfört kulturmiljöbeskrivningar och -utredningar. Genom studier vid KKH:s kurser Byggnads- och Restaureringskonst samt, vid Stockholms universitet, i Bebyggelsehistoria har Cecilia Segrén en bred kompetens i ämnet restaurering och sitter även i styrelsen för Bebyggelsehistoriska föreningen, Sällskapet för Restaureringskonst och Europa Nostra.

I kursen medverkar också en rad svenska och internationella gästföreläsare och kritiker specialiserade inom respektive område.

Periferin i centrum: ett kvarter – fem sekler

ÅTERKOMMANDE UNDER LÄSÅRET

Restaureringshistoria och restaureringsideologi

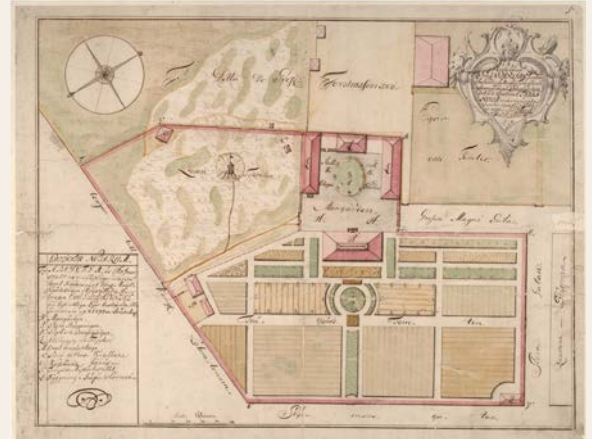
Svensk och internationell arkitekturhistoria sett i relation till restaurering.

Material och metod

Traditionella material, bygg- och hantverksmetoder i relation till dagens krav på hållbarhet och resurshantering.

Föreläsningar, studiebesök, seminarier, workshops och resor

En längre studieresa utomlands och några kortare inom Sverige kommer att ske under läsåret.

Tillaeus karta, Oxenstiernska malmgården, 1747.
Källa: Stockholms stadsarkiv.

Period 1: Basperiod	Period 2: Basperiod	Period 3 och 4: Projektarbete	Period 3 och 4: Projektarbete	Period 5: Projektarbete
Inventering	Historik	Teori och metodik	Praktik och tillämpning	Förmedling
Fältarbete	Historik	Restaureringsprocessen	Restaureringsprocessen	Presentation och definition av det byggda kulturarvet
Inventering	Arkivstudier	– projekt- och projekteringsmetodik	–bevarande	– tillgänglighet
Uppmätning	Kulturhistorisk värdering	Lagstiftning	–tillägg	– användande
Dokumentation (traditionell och digital/3D)	Analys	Myndigheter	–omvandling	– bilden av kulturarv
	Litteraturseminarier	Internationella konventioner	Gestaltningförslag	

ÖVRIG INFORMATION

- Kursen omfattar 60 högskolepoäng (hp).
- Utbildningen innebär heltidsstudier. De schemalagda momenten är dock koncentrerade i fem kursperioder under vilka helgarbete kan förkomma. Kursstart 3 september, kursveckor är HT vecka 36–38, 45–47. VT 3–5, 11–13 samt 19–21 med kursavslutning 24 maj. Vissa studieuppgifter ges mellan kurspassen men studenterna är då fria att själva disponera sin tid. Utbildningsmoment på engelska kan förekomma.
- Inom ramen för kursen kommer minst en kortare och en längre studieresa ske. Studenterna bidrar till kostnader för resa och logi med 6.500 kr/termin, sammanlagt 13.000 kr. Den student som inte har möjlighet att delta i studieresor ges ersättningsuppgifter.
- 20 studenter antas till kursen.

ANSÖKAN

Ansökan sker digitalt med cv, motiveringsbrev, examensbevis, passfoto, samt relevant arbetsprov (projekt, uppsats eller motsvarande).

Ansökningslänk: https://ansok.kkh.se/rest_2018

Sista ansökningsdag: måndag 7 maj 2018, kl 13.00.

Kontakt: Cecilia Sagrén, cecilia@kkh.se

Mer info: www.kkh.se/education/restaureringskonst

Port i kasernbyggnaden, 2018.